

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

طرح پیگیری حقوقی - سیاسی نقش و دخالت آمریکا و انگلیس
در کودتای (۲۸) مرداد ۱۳۳۲ علیه دولت ملی ایران

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۹۴/۵/۲۸

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

**طرح پیگیری حقوقی - سیاسی نقش و دخالت آمریکا و انگلیس
در کودتای (۲۸) مرداد ۱۳۳۲ علیه دولت ملی ایران**

استخراج، تنقیح و تدوین:

حسین فاتحی زاده

بازبینی و نظارت علمی:

مصطفی مسعودیان

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۱۰۱

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۵/۲۸

پژوهشکده شورای نگهبان

فهرست مطالب

- ۲ مقدمه
- ۳ درآمد
- طرح پیگیری حقوقی - سیاسی نقش و دخالت آمریکا و انگلیس در کودتای (۲۸) مرداد
- ۴ ۱۳۳۲ علیه دولت ملی ایران
- ۵ نظر (نهایی) شورای نگهبان

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر این‌ها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضاء را استخراج نموده و با حفظ اصالت، آن‌ها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

درآمد

طرح «پیگیری حقوقی - سیاسی نقش و دخالت آمریکا و انگلیس در کودتای (۲۸) مرداد ۱۳۳۲ علیه دولت ملی ایران» با قید دوفوریت، توسط تعدادی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی جهت طی مراحل قانونی تقدیم مجلس شد. در مقدمه‌ی توجیهی این طرح، ضرورت ارائه‌ی این طرح چنین تبیین شده است: «همزمان با شصتمین سالگرد وقوع کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، دولت آمریکا در مردادماه ۱۳۹۲ اسنادی از این حادثه را برای اولین بار منتشر کرد. در این اسناد آمده است که سازمان مرکزی اطلاعات آمریکا (CIA) و سازمان اطلاعات انگلیس (MI6) به دستور دولت‌های آمریکا و انگلیس، کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ را علیه دولت ملی ایران تدارک و اجراء کرده‌اند و با این کودتا برای مدت بیست و پنج سال مردم ایران را زیر حکومتی دیکتاتور و ضدملی قرار داده که موجب عقب‌ماندگی تاریخی کشور گردیده، همچنین خسارات فراوان مادی و معنوی به ملت ایران وارد شده است. از این رو، در جهت احقاق حقوق ضایع شده کشور طرح ذیل با قید دوفوریت تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌گردد.»

دوفوریت این طرح در مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۲/۶/۵ به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، به عنوان کمیسیون اصلی ارسال شد که کمیسیون مزبور آن را در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۲/۶/۵ مورد بررسی قرار داد و با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. این طرح در تاریخ ۱۳۹۲/۶/۱۰ در صحن علنی مجلس مطرح و با انجام اصلاحاتی، به تصویب رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل ۹۴ قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۳۵۶۱۰ مورخ ۱۳۹۲/۶/۱۲ به شورای نگهبان ارسال شد. با وصول این مصوبه به شورای نگهبان، اعضای این شورا با بررسی مصوبه، مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص ندادند. نظر شورای نگهبان در این خصوص، طی نامه‌ی شماره ۹۲/۳۰/۵۱۶۷۵ مورخ ۱۳۹۲/۶/۱۳ به مجلس شورای اسلامی اعلام شده است.

طرح پیگیری حقوقی - سیاسی نقش و دخالت آمریکا و انگلیس در کودتای (۲۸) مرداد ۱۳۳۲ علیه دولت ملی ایران

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۲/۶/۱۰

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۲/۶/۱۳

ماده ۱- با توجه به افشاء و اعلام رسمی سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا مبنی بر دخالت دولت‌های آمریکا و انگلیس در طراحی و اجرای کودتای ۲۸ مرداد علیه کشور ایران و نقض حاکمیت ملی و ورود خسارات سنگین مادی و معنوی به کشور، دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است کارگروهی را به منظور برآورد خسارات مادی و معنوی وارده به ملت ایران فوراً تشکیل دهد و هر سه ماه یک بار گزارش اقدامات این کارگروه را به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

اعضای کارگروه پیگیری جبران خسارات کودتای ۲۸ مرداد عبارتند از:

۱- وزیر امور خارجه (رئیس کارگروه)

۲- دادستان کل کشور

۳- وزیر اطلاعات

۴- نماینده تام‌الاختیار فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

۵- وزیر امور اقتصادی و دارایی

۶- رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس

شورای اسلامی

۷- رئیس کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی

۸- رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای

اسلامی

تبصره- کارگروه موظف است راهکارهای پیگیری خسارت‌های مادی و معنوی را به مجلس ارائه دهد.

ماده ۲- دولت موظف است پس از برآورد خسارات نسبت به پیگیری و احقاق حقوق ملت ایران از طریق مجامع و نهادهای

ذی ربط داخلی و بین‌المللی اقدام کند.

الف- دیدگاه مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

مصوبه‌ی مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر (نهایی) شورای نگهبان^(۱)

مصوبه مجلس در خصوص طرح پیگیری حقوقی-سیاسی نقش و دخالت آمریکا و انگلیس در کودتای (۲۸) مرداد ۱۳۳۲ علیه دولت ملی ایران، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. مندرج در نامه شماره ۹۲/۳۰/۵۱۶۷۵ مورخ ۱۳/۶/۱۳۹۲ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را با نفوذ و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع شوند و از قوانین مخالف با شرع مطرو و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir